

16.03.2023 - 9-Б

Історія України

Вч. Рзаєва Н.О

Тема: Товариство «Просвіта». Наукове товариство імені Шевченка.

Мета: розкрити роль культурно – освітнього товариства «Просвіта» і Літературного товариства імені Т. Шевченка в національно – культурному житті Західної України; розвивати вміння аналізувати історичні події; виховувати любов до рідного краю, повагу до борців за волю краю.

Перегляньте відео: <https://youtu.be/zn1BOqf1tgU>

Актуалізація опорних знань

- Охарактеризуйте діяльність народовців та москвофілів
- Чи були в них спільні ідеї?
- Що означає поняття «ходіння в народ»?

Вивчення нового матеріалу

"ПРОСВІТА" (КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЄ ТОВАРИСТВО)

Діяльність народовців проявлялась у двох основних формах: пропаганда національних і культурно – освітніх ідей, які висвітлювались у журналах «Вечорниці», «Нива», «Мета», «Русалка», «Правда», а у 1880 – 1939 рр. - «Діло». Галичина стала центром вільного українського слова для літераторів із Наддніпрянщини: Л.Глібова, Марка Вовчка, Панаса Мирного. Друга форма – пропаганда національних ідей через створювання ними різних товариств, установ, гуртків, культурно – освітніх закладів.

1868 р.— народовці заснували товариство "Просвіта", яке спершу видавало популярні книжки, а потім організувало читальні та охопило своїм впливом широкі кола селян.

Мета товариства:

- 1.Поширювати освіту.
- 2.Утверджувати національну свідомість.

Перший голова "Просвіти" — Анатолій Вахнянин.

Діяльність товариства

1. Видавали твори українських письменників.

2. Видавали шкільні підручники.

3. Готували і друкували популярні наукові альманахи.

4. Випускали щорічний "Науковий календар". Товариство "Просвіта" мало все-український характер. В його роботі брали участь В. Дорошенко, І. Крип'яке-вич, І. Раковський, С. Рудницький та ін. З ініціативи "Просвіти" було створено друкований орган народовців «Діло».

«Просвіта» діяла у містах і селах. У кінці XIX ст. було 816 читалень і 19 їхніх філій.

Значення діяльності «Просвіти»: поширювала знання, збільшила доступ до українських і зарубіжних найвідоміших творів, населення ознайомлювалось із новинками у сільському господарстві, зокрема тваринництві, домашніми творами, несла в маси національну ідею.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО ім. Т. ШЕВЧЕНКА

(З 1892 р. — НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. Т. ШЕВЧЕНКА)

1873 р. — засноване Літературне товариство ім. Т. Шевченка (реорганізовано в Наукове 1892 р.) за допомогою меценатів із Наддніпрянщини.

Мета товариства — сприяти розвитку української мови й літератури. У товаристві працювали М. Грушевський, І. Франко, В. Гнатюк, Ф. Вовк, І. Раковський та ін. За час своєї діяльності (1873—1939) воно видало понад 1100 наукових і літературних праць.

Діяли секції: філологічна (очолював І.Франко), історико – філософська, математично – природничо – медична.

М. Грушевський — голова Наукового товариства ім. Т. Шевченка з 1897 р. по 1913 р. З 1892 року виходив друкований орган НТШ «Записки НТШ», І.Франко видавав «Літературно – науковий вісник » товариства. Тут друкувались І.Крип'якевич, І.Джиджора, С. Томасівський. У пресі висвітлювали питання про боротьбу народних мас за своє національне і соціальне визволення, розвиток феодально – кріпосницьких відносин, про культуру та історію свого народу.

Наукове товариство ім. Шевченка (НТШ) - відоме у науковому, освітянському і культурологічному світі як перша українська національна академія наук.

Товариство засноване 13 грудня 1873 році у Львові з ініціативи наддніпрянців — письменника Олександра Кониського та кирило-мефодіївця Дмитра Пильчикова. за фінансового сприяння Єлизавети Милорадович-Скоропадської.

О.Я.Кониський

Д.П.Пильчиков

Є.І.Милорадович

ЗНАЧЕННЯ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ім. Т. ШЕВЧЕНКА

1. Наприкінці XIX ст. Наукове товариство ім. Т. Шевченка було вже не місцевою організацією, а загальноукраїнським науковим центром.
2. Товариство видавало праці українських вчених, письменників, громадських діячів як Східної, так і Західної України.
3. Воно охоплювало всі галузі науки і наприкінці XIX ст. фактично відіграло роль української Академії наук.

4. Згуртувало навколо себе інтелектуальні сили українсько-го народу, сприяло розвитку української культури.

Особливий науковий та організаційний поступ здійснено під головуванням Михайла Грушевського (1897-1913):

- випуск численних серійних і монографічних видань;
- придбання декілька великих будинків;
- початок створення музеїв, бібліотеки та архівів.

Інтелектуально-організаційне осердя НТШ створювала "золота трійця" в особі Михайла Грушевського (голова Товариства, історик), Іван Франко (голова Філологічної секції) та Володимир Гнатюк (науковий секретар, наукові зацікавлення - фольклор і етнографія).

Михайло Грушевський

Іван Франко

Володимир Гнатюк

Будівля НТШ на давній вул. Чарнецького, придбана у 1898 р., (нині вул. Винниченка, 26) у Львові

Повторення вивченого. Рефлексія.

- З якою метою було створено тов-во «Просвіта»?
- У чому полягала основна діяльність тов-ва ім. Т. Шевченка?
- Яке значення мали суспільно-громадські організації на поч.20 ст?

Домашнє завдання: прочитати стор. 219-223. Усно відповідати на питання на стор. 223.

Повторити тему «Ліквідація кріпацтва».

Завдання надсилайте на освітню платформу Human,
вайбер 097-880-70-81, або на ел. адресу nataliarzaeva5@gmail.com